

Пријоморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА III ◊ БРОЈ 45 ◊ 10 НОВЕМБАР 1974.

ЦИЈЕНА 1,50 ДИНАРА

ТРАГОМ ДЕВЕТОМЈЕСЕЧНИХ ОБРАЧУНА

У „АВАЛИ-БЕЧИЋИ“ — ИZNAD ОЧЕКИВАЊА

Ових дана радни људи Основне организације удруженог рада „Авала“ — Бечићи одржали су свечани састанак на коме су сумирали резултате туристичке сезоне за протеклих девет мјесеци. У сали хотела „Медитеран“, који је последњи затворио капије, написало се на окупу око 200 радника, док је половина оних који су исто тако заслужни за овогодишње успјехе већ отпотовала на годишње одморе.

Шеф рачуноводства Љубо Бојковић поднисао је извештај, о коришћењу капацитета, структури посјетилаца, броју остварених посета, ангажованости радне снаге и њиховој квалификационој структури, цијенама робе и услуга, трошковима пословања и приходу, настојећи да оживи бројке и, на што је могуће популарнији начин, до у детаље упозна сваког радног човјека у овом колективу с резултатима његовог рада.

Ево шта бројке „говаре“. Почећемо од посјетилаца којих је у објектима ове основне организације удруженог рада боравило 28.000. То су били претежно инострани гости (80 одсто). Остварено је око 300 хиљада посета, а укупни приход износи пег милијарди и 340 милиона стarih динара. Подмирили су сви видови трошка: обавезе према друштву и лични дохоци радника и остварен чист приход од 8,84 милиона динара, што, како реконе, у историји „Авала“ још није забиљежено. То је, у ствари, више него што је постигло читав Хотелско предузеће „Авала“ у прошлјој години. То је резултат не само високе продуктивности, рентабилности, економичност и акумулативности, већ и новог организационог постављања туристичко угоститељске привреде на Црногорском приморју у оквиру Здруженог предузећа „Монтенегротурист“.

Замјеник генералног директора „Монтенегротуриста“, Мишо Брајило, поздрављајући колектив „Авала“ — Бечићи, рекао је између остalog:

— Са страхом су многи прилазили формирању основних организација удруженог рада, били су и против, али тек сада видимо резултате. Јаки смо, на нивоу „Авала“, имали 8,70 милиона динара остатка дохотка, а ове године 17.000.000,00 динара, што значи стога више. То је, дакако, резултат наше нове организованости на основама новог Устава. То је, уједно, и потврда добре оријентације

је нашег политичког руководства у Републици да „Монтенегротурист“ буде носиоц интеграције угоститељства у Црној Гори.

Сада предстоји даље престројавање, јер се показало да смо створили прегламазне организације (на подручју Будве три), што не одговара у потпуности установним начелама.

Говорећи о резултатима који су несумњиво добри, Брајило је указао на то да пиво услуга још увијек стагнира, а понекадје, чак, и опада, да има још пуну унутрашњих резерви које нијесу искоришћене, као и да треба отварати што већи број пун-

ктора за ванпансионску потрошњу, јер се не може живјети само од продаје пансиона.

Ипак — рекао је на крају излагања Мишо Брајило — треба истаћи да је Основна организација удруженог рада „Авала“ Бечићи најбоља у оквиру „Монтенегротуриста“.

Колектив који изузетно добро послује очекује и награду за то. Ово тим прије што су трошкови живота у последњој години znatno порасли, а лични дохоци се нису јесу одавно повећавали. Пројектиран лични доходак и сезонских и сталних радника износи 1666 динара. Истина,

сезонски радници имају нешто умањен доходак, али као компензацију за то добијају бесплатну исхрану и смештај, тако да су им лични дохоци на нивоу или, чак, изнад стално успољења радника.

Сада се на цио колектив (њих је око 600 у сезони који опслужују читав хотелски комплекс у Бечићима) апелује да буду обазриви при повећању личних доходака. Јер, они се морају усагласити с другим колективима. Одређена је група стручњака која ће преиспитати могућности у погледу повећања личних доходака и дати одговарајући предлог. В. С.

КУРЗИВОМ

Млади и — кворум

По понашању будванских омладинаца не би се могло закључити да је тије само неколико дана завршен Девети конгрес савеза социјалистичке омладине Црне Горе на коме је јасно и недвосмислено истакнуто да млади треба да обиђу знајајку улогу у напорној борби за спровођење у живот нових установних начела и остваривање самоправних права радних људа.

Повод за овајко размишљање даје јако недавно обржани састанак Предсједништва Општинске конференције Савеза социјалистичке омладине Будве, којој су присуствовали представници организација и цио комитет Општинске конференције Савеза комуниста Будве. Уместо да се на овом склупу говори о томе како и у којој су млади омладинци спровели у живот одлуке и закључке задње Конференције Савеза комуниста Будве, како је и било замислено, и уместо да се чује его са недавног Конгреса нико од будванских омладинаца на њему није дискутовао, па састанку се анализирало понашање појединих чланова Предсједништва и ја онковало о проблемима који већ дуже времена прате омладинску организацију. Иако се ради о сједници Предсједништва, једва је сакупљен потребан број омладинаца, да би се сједница обржала! Одмах се морало запитати: како онда очекивати да одијеви чланови Конференције и омладинаца у основним организацијама буде већи? Они који дају тон и који су изабрани у формум, личним примером показују како — не треба ради! Сваки коментар је сувишен.

На састанку се говорило да једна дружарица, која је члан Предсједништва омладине, није дошла на састанак од када је изabrana у ово тијело, односно њу они који чешће долaze никада нису видjeli. Конференција нема секретара! Истакнуто је да се дјаље дружарице које су изједијене и прихватали те функције, а неки су додали да се већ дуже времена „поглавају“ одакле би био секретар: из Будве, Петровац или Светог Стевана! Кажу: територија мора бити правилно заступљена!

Није се ништа чуло о оном најважнијем: шта је са постављеним задацима и када ће они бити реализацијом. Ако би се службили аналогијом, дуго ћemo још чекати на тај одговор. Јер, омладина треба и даље да решава „каровске проблеме“ и да се заради за долазак на састанак.

С. Г.

ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ

ОСНОВНА ОРГАНИЗАЦИЈА УДРУЖЕНОГ РАДА „АВАЛА — БУДВА“, која је настала од бившег Хотелског предузећа „Авала“, има у саставу хотеле „Авалу“, „Могрен“, „Адријатик“, „Славију“, „Плажу“ и „Интернационал“ са укупно 2150 лежаја. Организација овако послује од почетка ове године.

Финансијски резултати су доста добри, па се може констатовати да је интеграција у оквиру „Монтенегротуриста“ добро дошла. За девет мјесеци остварен је укупан приход од 63,5 милиона, а остатак дохотка од шест милиона динара, што је, ако се упореди са остатком дохотка читавог предузећа „Авала“ за девет мјесеци прошле године (8,6 милиона) више него добар резултат.

Остварено је 317.000 ноћења, а вјероватно ће бити испуњен и годишњи план, који износи 355.000 ноћења.

— Задовољни смо постигнутим резултатом — каже Перо Добрљанин, директор ООУР „Авала — Будва“. — Овакав биланс резултат је рада и залагanja свих чланова наше организа-

ције, као и објективних околности које су нам ишли на руку. Међутим, рекао бих да је било и доста потешкона. Слабо је било „пуњење капацитета“ у јуну, нарочито од стране агенције „Југотур“, тако да се то негативно отразило на крајњи финансиски резултат. Истакао бих да је због тога само у јуну изгубљено три милиона динара. Повећани су лични дохоци за 17 одсто. Доприноси за коришћење градског земљишта су велики. Ово се односи нарочито на хотеле „Авалу“ и „Могрен“ који су наши најмање акумулативни објекти.

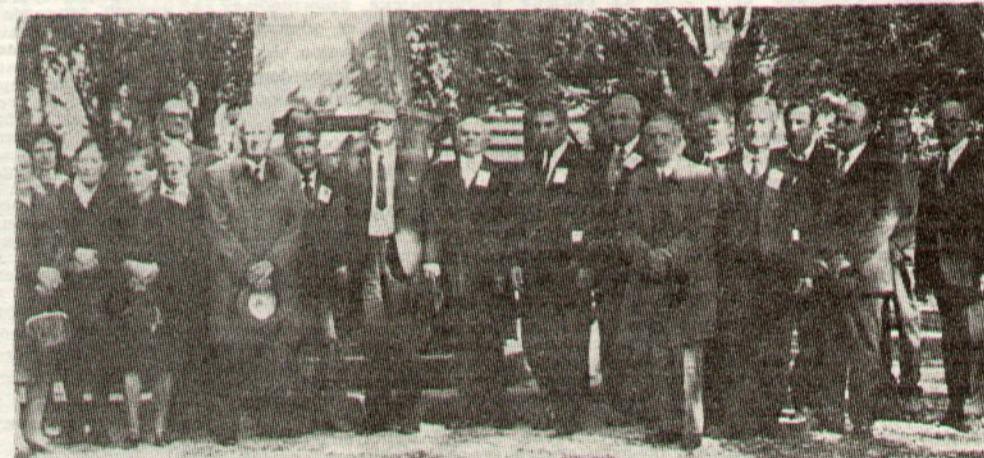
Иако још није онаква каква би требала да буде, ванпансионска потрошња је у успону. То је, добром дијелом, допринојело да се санирају губици због лоших „пуњења“ у предсезони.

Што се тиче попуњености капацитета најбољи је био хотел „Плажа“, док су подбацили хотели „Славија“ и „Интернационал“.

— Очекујемо да испунимо план до краја године — истиче Перо Добрљанин. — У току зиме радиће само хотел „Интернационал“ и „Могрен“.

С. Г.

ВИЈЕНАЦ НА СПОМЕННИК У САВИНУ

3 аједно с представницима борачке организације из Херцег-Новог, борци уклесана на споменик у Савини, положили су цијеће и вијенце и одали пошту храбрим Паштровићима, Грбљанима, Сличанима, Дубровчанима, Невесињанима и Книћанима, који су положили своје животе за слободу своје домовине у I светском рату.

На овом споменику, између осталих, уклесана су имена стријеланих из будванске општине: Милана Срзентића, Саве Аћиљуса, Лазара Срзентића, Ђура Зеновића, Крста Вуковића, Ника Павловића, Марка Калоштровића и Мила Митровића.

У име СУБНОР-а Будве цијеће и вијенца положили су предсједник борачке организације Лука Ђурашевић, генералпуковник у пензији Велимир Терзић, Стево Вукотић, Митар Павловић, Душан Калоштровић, Саво Станишић, Сима Калоштровић, Војислав Срзентић, Иво Аћиљус, Жарко Аћиљус, Митар Вуковић, Петар Зеновић, Ката Зеновић, Ката Ђаконовић и Вида Павловић.

На слици: Пред спомеником у Савини.

С. П.

Сједница Конференције Савеза комуниста „Монтенегротуриста“ НОВА ОРГАНИЗАЦИЈА — ИЗРАЗ ВОЉЕ СВИХ РАДНИКА

На сједници Конференције Савеза комуниста „Монтенегротуриста“, која је одржана 29. октобра у Бару, разправљало се о унутрашњој организацији овог највећег хотелског предузећа у нашој Републици. Жарко Драговић, генерални директор „Монтенегротуриста“, истакао је у уводном излагању да је још на Конференцији, одржаној у јуну, закључено да након завршетка туристичке сезоне треба прићи критичком сагледавању досадашњег рада.

— Деветомесечни биланс показује да смо постигли запажене резултате — истакао је Драговић, додајући да ће то бити предмет разматрања посебне сједнице. Као главне задатке у наредном периоду он је поменуо одржавање објекта, припреме за наредну сезону, борбу за реализацију што већег ванационског промета и боље снабдевање. „Наравно, све то треба да буде остварено кроз нову унутрашњу организацију која ће бити резултат свестране анализе стања у свим основним организацијама у друженог рада.

— Приликом реорганизације — наставио је генерални директор „Монтенегротуриста“ — многе функције треба јасније дефинисати. Садашње основне организације у друженог рада су пре гламазне и треба им ускладити с новим уставним рјешењима. Једино ће се на тај начин постићи да радни човек буде укључен у планирање и расподјелу дохотка. Треба, такође, одредити однос заједничких служби и

основних организација у друженог рада. Када је у питању трговина, и ту је неопходно мијењати неке ствари. Пракса је показала да је било дуплирања послова, што у будућем концепту радне организације треба избјећи. Један од важних чинилаца је добро књиговодство. Како ствари сада стоје, оно — не ваља! Не одговара потребама ни начину уговорања и про-

даје капацитета: досадашњи уговори били су различити, што је проузроковало значне губитке. Потребно је утврдити улогу хотелских заједница и формирати интерну банку.

Пошто се ради о врло хетерогеној организацији, која у свом саставу, поред услужне дјелатности, има и трговину, пољoprivреду и саобраћај, тешко је примијени

ти ичији концепт, већ га морамо сами стварати, и то на бази властитог искуства” — нагласио је Жарко Драговић, додајући да је апсурдно мишљење које понедјеље кружи да ће у новој организацији рада људи остати без посла. Циљ је да се створи трајна организација у којој ће сваки радник бити запослен.

Послије анализе пословања у оквиру основних орга-

низаја у друженог рада, радна група, коју ће чинити радници „Монтенегротуриста“ и одговарајућа научна институција из земље, направиће концепт нове организације о коме ће се изјаснити радници здруженог предузећа. Тако ће, у ствари, бити омогућено да нова организација буде у свему израз воље радних људи.

Миленко Дујовић, секретар Секретаријата ОК СК Будве, рекао је да сједницу треба схватити као инструктивни састанак за даљи рад на стварању нове унутрашње организације. Он је додада да је досадашње ангажовање на пословима економске стабилизације у предузећу дало позитивне резултате и да такву праксу треба наставити.

На крају је одлучено да до 20. новембра треба одржати састанке у свим основним организацијама у друженог рада ради сагледавања стања у коме се оне налазе. Закључци са тих састанака послужиће као основ за израду радног концепта нове организације. Констатовано је, такође, да процес интеграције још није завршен и да ускоро треба одржати састанке с представницима предузећа „Бока“ из Херцег-Новог и „Индустријимпорт“ из Титограда.

С. Греговић

ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА СУВЕНИРА

Прије десет дана у Буџви је, у хали Јадранског сајма, отворена зналачка и са укусом аранђирана изложба „Успомена на Црну Гору“. У присуству представника политичког, привредног и културног живота Будве и других туристичких институција из наше Републике, Драго Јовановић, председник Туристичког савеза Црне Горе, говорио је о значају изародне радионости за развој туризма у нас.

Организатор изложбе, Биро за пропаганду, сувенире и дизајн Културног центра у Будви, замислио је да у свакој постави изложба буде отворена мјесец дана, након чега ће, као стални салон, бити доступна посетиоцима у току читаве године. Разумљиво, као место контакта свих заинтересованих за производњу и пла-

сман сувенира, где ће се извршити и уговорања изграде и испоруке, изложба

ће имати, поред ревијалног, и комерцијални карактер.

Са отварања изложбе

САМОУПРАВНО
ОБРАЗОВАЊЕ

ФАЗЕ РАЗВОЈА САМОУПРАВЉАЊА

САМОУПРАВЉАЊЕ ЈЕ СУШТИНСКО И ОСНОВНО НАЧЕЛО СОЦИЈАЛИСТИЧКИХ ОРУДИЈАВАЊА. Оно води непосредно демократију због тога што има не само економски него и општедруштвени карактер. У њему произвођач постаје субјект и актер историјског догађаја, истински грађаније слободне личности, које управљају собом и својим радом. Начело самоуправљања постало је у нас иманентно свуда где постоји друженог рада и друштвена средстава, а у садашњој фази развоја претворено је у систем који пружима све обласи живота и рада.

У самом почетку није било тако, иако је 1950. године донојет закон о његовом увођењу. То је и разумљиво, јер при првим корацима и сам закон није био довољан да се оно оствари у пракси. Ради се о процесу на друштвеном плану у коме се промјене постепено спроводе у зависности од услова, који сазијеју и материјалној бази, и свијести људи, тако да се трансформација постепено одвија.

Радничко и друштвено самоуправљање у нас је тражено и пронађено политичким обликима у коме се остварује економско ослобођење рада. Од доношења Закона до данас самоуправљање је текло кроз шест основних фаза. Ова раздобља карактеришу се растом материјалне основе и љемним утицајем, на развој самоуправних односа.

Прво раздобље обиљежава прелазак с административног на радничко самоуправљање. Године 1949. и 1950. бирају се раднички савјети и управни одбори као представнички органи радних колектива. Ови органи имају савјетодавни карактер, док доминантну улогу има директор, а привредна организација је у склопу државног буџета. Централни државни органи у том периоду врше детаљно планирање. Тек 1952. године друштвеним планом је препуштено привредним организацијама да доносе своје самосталне планове у оквиру пропорција друштвеног плана. Те године радничко самоуправљање добија материјалну базу, јер су основна средства дата на располагање радничким савјетима. Раднички савјети, такође, располажу и фондом личних доходака.

Друго раздобље у развоју самоуправљања означава његову афирмацију и снажно оживљавање привреде и то најпре у саобраћају и друштвеним дјелатностима. Јачање економске базе рађа нове облике одлуčivanja. Појављују се референдуми и зборови радника, долази до избора погонских радничких савјета и управних одбора, а велики број произвођача бира се у комисије органа самоуправљања.

У овом раздобљу улога руководилаца почилу да се мијењају: административна ограничења у управљању у многим питањима престају. Сада се утиче и на друштвено управљање путем вијена производња преко вертикалног и хоризонталног повезивања. Видно се укаљају утицаји бирократије из друштвених односа, оточине децентрализација власти и отварања процеса деателизацији друштвених функција. Ово раздобље траје све до 1965. године, када долази до краја шесте деценије.

Почетак трећег периода поклапа се са Првим конгресом радничких савјета на коме су сумирани дотадашњи резултати и обређен смjer даљег развоја самоуправљања. Главно обиљежје овог раздобља јесте пораст друштвеног стандарда и личне потрошње, што све резултира из снажне индустријске производње. Све броје јачање економске базе снажно се одражава на садржај и облике радничког самоуправљања. Једно од најзначајнијих обиљежја тога времена јесте децентрализација управљања средствима. Престају административне ограничења, тако да раднички савјети управљају и обртним средствима. На друштвеној позорници ступа једна нова категорија: чистим приходим слободно располажу раднички савјети. Уводи се управљање у економским јединицама, где до изражења долази сваки члан радног колектора. Погонски раднички савјети добијају материјалну основу, а комисије свој садржај рада. Радни човек постаје све виши субјект и актер историјских збивања.

Четврто раздобље представља ново поглавље у развоју радничког самоуправљања и обиљежава курс даље демократизације социјалистичких друштвених односа, који резултирају из једне нове категорије: „Свако према својим способностима и свакоме према резултатима рада“.

Сада се у расподјели између друштва и радне организације јављају строго утврђене обавезе, у зависности од обима пословних средстава и резултата рада. Радни колективи самостално одлучују о материјалним средствима и обређују правцу даљег развоја. Прогрес је очигледан на свим подручјима рада и квалификационе структуре кадрова у производној дјелатности. Развој самоуправљања захтијева да непосредни произвођачи још слободније располажу процесом производње и расподјеле, али, истовремено, од произвођача се захтијева виши степен друштвено-економског образовања и већи одговорност у расположавању средствима за производњу. Развитак самоуправљања претпоставља и већу стручност свих произвођача и њихово опште образовање како би могли успјешно

обављати своју функцију као самоуправљачи. Извесније у ову сврху су корисне и нужне, јер само на тај начин произвођачи могу да овладају сложеним функцијама самоуправљања и да сваке друштвеној одговорности, и то не као наметнуту са стране, него као категорију која резултира из друштвених свијести. Ово раздобље траје све до 1965. године, када долази до друштвено-економске реформе.

Задатак пете фазе нашеј самоуправне развоја, које почиње увођењем друштвено-економске реформе, јесте да се са екстензивног привредитељства преведе на интензивно, како бисмо могли уклопити у међународну поделу рада, рационализирати и ускладити с материјалном базом цјелокупну друштвenu надградњу и тако растеретити привреду од великих обавеза. Овој период веома је сложен у погледу деателизације привредних функција: путем реформе оне треба да се пренесу у надлежност непосредног произвођача и да се истовремено изградију друштвена структура одоздо према горе. У претходним фазама држава се јављала и као носилац рада привредних функција, мијењајући само форме свога изражавања: основна организација друштвеној рада, комуна, директор. Реформа је поставила за циљ да се у овој фази до краја ликвидирају најамни односи и, с тим у вези, да се реформише читаво друштво. Према постављеном циљу, трансформација односно се образуји на свим подручјима друштвених дјелатности, како би се самоуправљању омогућио несметан развој, јере донојуће привредном и друштвеној реформи створиле су нове услове привредитељства. Ове пренесене у надлежност непосредног произвођача и да се истовремено изградију друштвена структура одоздо према горе. У претходним фазама држава се јављала и као носилац рада привредних функција, мијењајући само форму свога изражавања: основна организација друштвеној рада, комуна, директор. Реформа је поставила за циљ да се у овој фази до краја ликвидирају најамни односи и, с тим у вези, да се реформише читаво друштво. Према постављеном циљу, трансформација односно се образуји на свим подручјима друштвених дјелатности, како би се самоуправљању омогућио несметан развој, јере донојуће привредном и друштвеној реформи створиле су нове услове привредитељства. Ове пренесене у надлежност непосредног произвођача и да се истовремено изградију друштвена структура одездо према горе. У претходним фазама држава се јављала и као носилац рада привредних функција, мијењајући само форму свога изражавања: основна организација друштвеној рада, комуна, директор. Реформа је поставила за циљ да се у овој фази до краја ликвидирају најамни односи и, с тим у вези, да се реформише читаво друштво. Према постављеном циљу, трансформација односно се образуји на свим подручјима друштвених дјелатности, како би се самоуправљању омогућио несметан развој, јере донојуће привредном и друштвеној реформи створиле су нове услове привредитељства. Ове пренесене у надлежност непосредног произвођача и да се истовремено изградију друштвена структура одездо према горе. У претходним фазама држава се јављала и као носилац рада привредних функција, мијењајући само форму свога изражавања: основна организација друштвеној рада, комуна, директор. Реформа је поставила за циљ да се у овој фази до краја ликвидирају најамни односи и, с тим у вези, да се реформише читаво друштво. Према постављеном циљу, трансформација односно се образуји на свим подручјима друштвених дјелатности, како би се самоуправљању омогућио несметан развој, јере донојуће привредном и друштвеној реформи створиле су нове услове привредитељства. Ове пренесене у надлежност непосредног произвођача и да се истовремено изградију друштвена структура одездо према горе. У претходним фазама држава се јављала и као носилац рада привредних функција, мијењајући само форму свога изражавања: основна организација друштвеној рада, комуна, директор. Реформа је поставила за циљ да се у овој фази до краја ликвидирају најамни односи и, с тим у вези, да се реформише читаво друштво. Према постављеном циљу, трансформација односно се образуји на свим подручјима друштвених дјелатности, како би се самоуправљању омогућио несметан развој, јере донојуће привредном и друштвеној реформи створиле су нове услове привредитељства. Ове пренесене у надлежност непосредног произвођача и да се истовремено изградију друштвена структура одездо према горе. У претходним фазама држава се јављала и као носилац рада привредних функција, мијењајући само форму свога изражавања: основна организација друштвеној рада, комуна, директор. Реформа је поставила за циљ да се у овој фази до краја ликвидирају најамни односи и, с тим у вези, да се реформише читаво друштво. Према постављеном циљу, трансформација односно се образуји на свим подручјима друштвених дјелатности, како би се самоуправљању омогућио несметан развој, јере донојуће привредном и друштвеној реформи створиле су нове услове привредитељства. Ове пренесене у надлежност непосредног произвођача и да се истовремено изградију друштв

НА ЗАВРШТКУ СЕЗОНЕ

НАГРАДЕ ЗА ЉУБАЗНОСТ

„Драги гости, ми се радујемо вашој посјети и срдично вам желимо добродошлицу у наши хотел. Трудићемо се да вами боравак учинимо што пријатнијим и да вам пружимо удобност и топлину дома. У томе нам је и ваша помоћ драгоцјена, па смо слободни да вас замолимо да одговорите на питања наше анкете и анкетне листиће убаците у сандучиће на рецепцији“...

Овим ријечима дочекан је сваки гост који је овог љета прекорачио праг неког од четири хотелска објекта Основне организације удруженог рада „Авала“ у Бечичима. А гостопримство ове куће уживало је у овој сезони укупно 28.000 људи.

Питања која је садржавала анкета тражила су, поред осталог, одговоре: да ли су гости задовољни избором хотела за годишњи одмор, да ли су задовољни квалитетом хране, да ли је особље било пристојно и пажљиво према њима? А једно питање, дословно, гласи: „Наведите име особе која је према вама била најљубазнија и најпажљивија!“

Ова новина коју су радни људи сами увели и прихватали много је допринијела побољшању нивоа услуга, дисциплини и унијела такмичарски дух на сваком радном мјесту, почев од соба-рице и лифтбоја до рецепционера, конобара, кувара и управника објекта. Осим тога, анкета ће послужити за установљење објективнијег и правичнијег мјерила за стимулisanje залагања и квалитета у послу. Зато је Раднички савјет оформио Комисију, која ће пратити резултате анкете па, пошто се све сумира, најбољи радници ће бити награђени. И награде су, саме по себи, стимулativne: најбољи радници ће бити упућивани да посјете разне стручне изложбе и сајмове, на боравак у иностранство у циљу стручног усавршавања, затим на чисто туристичка путовања са седмодневним или четрнаестодневним бесплатним боравком на Златним пешицама у Варни, Палми де Мајорка или у СССР-у. Предвиђене су и колективне награде за најбо-

љи ресторан, кухињу, хотелско особље...

Мјерила за утврђивање најбољих су, поред резултата анкете, и финансијски показатељи.

— Карактеристично је исти — каже Марио Бркан, шеф рецепције и руковојдац Комисије за утврђивање резултата анкете — да се гости, углавном, позитивно изражава о односу особља. Немају битних примједби ни на храну и сервирање. Они истичу, углавном, већ познате недостатке техничке природе, који су настали старењем објекта или неквалитетним извођењем радова приликом изградње...

— ...Многи добронамјерно примјеђују — прича даље Марио — да би квалитетније одржавање паркова и других зелених површина допријело бољем изгледу хотелског комплекса, учинило боравак пријатнијим и повећало могућности рекреације.

Кроз одговоре на анкету провејавају и сугестије за комплетније опремање плаџе, како би гост могао тамо добити и нешто више од сунцобрана, „лигештула“ и чамца. Тога су свјесни радници ове Основне организације удруженог рада, али овај млади колектив није могао да у тако кратком року свог постојања ријеши све те проблеме.

Анкета је, углавном, успјела. Она је представљала широки референдум међу 28.000 гостију. У сваком хотелу избила су „на површину“ имена врсних конобара, бар-

мена, шефова сала и рецепција, собарица и осталих радника, као и особља читавих погона у објектима, на пример особље појединачних ресторана или кухиња.

Независно од анкете, вођило се рачуна да се најквалитетнији људи, који су то заслужили својим квалитетима и које су сами радници изабрали из сваког хотела по једног награде специјално организованим излетом за угоститељске раднике у аранжману „Монтенегро-гротуриста“ на линији Кијев — Москва — Лењинград. Имена се већ знају: Драгица Башковић, домаћица хотела „Спландид“, Нико Ивановић, кувар из „Медитерана“, Бранко Пима из хотела „Монтенегро“ и Владо Кривокапић из „Белвла“.

Сада, на завршетку сезоне, Комисија савјесно систематизује резултате анкете, како би на крају пословне године све то повезала с финансијским показатељима и изашла пред Збор радних људи с конкретним предлогима за награде.

В. Станишић

ТУРИСТИЧКЕ ТЕМЕ И ДИЛЕМЕ

„...Нећу више у Будву!“

КОЛИКО СЕ ГОСТИ С ПРАВОМ ЈУТЕ НА „ЉЕПОТИЦУ ЈУГА“? ХОЋЕЛИ НАС И ОВЕ ГОДИНЕ УХВАТИТИ „ЗИМСКИ САН“? ЗАШТО СМО НЕОСЈЕТЉИВИ НА ПРИМЈЕДВЕ ГОСТИЈУ, А ЗНАМО ДА СУ, У ВЕВИНИ СЛУЧАЈЕВА, ДОБРОНАМЈЕРНЕ?

немир међу госте, па се осјећају као да су у планини, а не у приморској питомини. Смета гостима и то што камioni који однос смеће већ од четири узутро буком и луком буде гости. Кажу: Знамо да то треба, али нам није јасно зашто се не води рачуна да се ти послови раде, тише и с мање буке.

Трговина је и овог пута била „на тапету“. Не љути их што се мало попричава у реду да се обави куповина. Кажу да им је то разумљиво. Али, незадовољни су што данима не могу да купе појединачне артикле. Па, на постављено питање, дају и одговор: Зар будвански трговци, година, нијесу у стању да западе шта туристи највише траже, па да те врсте роба увијек имају у складиштима? Посебно се љуте на однос трговца. Нељубазни су, кервозни, дрски, понашају се као да немају никакве везе с туризмом. Продавачице, кажу, сматрају да им је радио место за то да се на њему дотjerују уљепшавају, воде приватне разговоре, показују личну гардеробу. Нико их не обавезује да посеђују одјећу, па испада да су оне ту да шармирају гости, а не да их услужују. Будва је без укусно опремљених продавница у којима би странци могли да купе и луксузнији гардеробу, обућу и слично. Сувенира, типичнијих за ово поднебље и крај, готово и нема. А пијаци, кажу, таква је да се устрчавају да странцу покажу где се налази.

Однос власника соба према гостима не само да их лути, већ, кажу, да је то један од проблема будванског туризма који из године у годину постаје све већи. Зар су будванци такви да им је једино пред очима динар? Где је оно чувено гостопримство које смо раније срећали? Кажу да је и њима, као гостима, непријатно када „десјурни“ чланови домаћинства почну да се отимају око гостију на аутобуској станици, испред Туристичког бироа или на

тргу. Госту обећају све, док не иду у кућу. А онда, као прво, стави му се да знаја да цијена лежаја није онаква како су информисани у агенцијама и бироима. Гости се ускрцавају мислиштима: од употребе купатила, пешкира, сапуна, ормана, терасе, па до дневног боравка у соби. Газдаџи преузимају улогу „чувара“ над гостима, прате сваки љубичак корак и непрестано опомињу: чувајте воду, не укључujte bojler, забраните ојетету да шета; ако сте пластили лежај, нијесте добили право да нам западите кућу! И све неки такви коментари. А гост рачуна да је за педесет динара, колико плаћа лежај, стекао право да се и одмараш, кад је већ на одмору.

Шта је то с будванским угоститељима? — било је једно од питања. И ту им много шта смета. И опет питање: Зар им је једино стало до тога да нам испразне новчаник? Јутре се што се не обржава чистоћа и хигијена у хотелским собама а електричне и водоводне инсталације више времена су неисправне него што функционишу. Однос оособа у ресторани је такав да помислимо како смо у некој друмској мекани, а не у хотелу високе категорије. Квалитет и квалитет порција не одговара ценама пакетом, категорији ходочаша и, што је битније, реномеу будванског угоститељства. Кажу, услуга на терасама и у баштама и однос угоститељског особља такви су да доводе на помиса да је жеља конобара да нам што приједи леба.

Ето, пренијели смо дио разговора, а ико може да буде непријатан као сазнање. На нама је да просудимо да ли су све ово оправдане љутње наших стањних гостију. Могу да нам послужи и као чинионце о којима биско могли више да размишљамо за време зимског одмора, и да доносимо разноврсне закључке: да ли смо, уистини, постали такви каквика нас гости виде, колико у овим примједбама има личног, а колико објективног? Битно је да се — ако нешто од овог што нам бавши гости поручују прихватимо — потрудимо да то и отклонимо.

Јер, требало би да нас се тиче да ли ће и колико гостију пардесне сезоне, по одласку, рећи: „Више нећу у Будву...“

Драгослав Новаковић

За десет година вјерности

У колективу Основне организације удруженог рада „Авала“ — Бечичи ових дана одржана је скромна свечаност. Дванаесторици радника, који су провели десет година непрекидног рада у предузећу, уручени су ручни часовници. Награде су добили: Здравко Вуковац, Јорданка Ковтун, Илија Вуковић, Бранко Бојковић, Ивана Ивановић, Велика Ивановић, Васо Брајић, Божо Ивановић, Љубица Краль, Блажо Кнежевић, Драгица Башковић и Даница Зец.

На слици: Најстарија радница у „Авали“, Јорданка Ковтун прима поклон.

ПРОТИВУСТАВНИ ПРИОРИТЕТИ

УЧЕСНИЦИ ДОГОВОРА О ЗАПОШЉАВАЊУ на подручју Општинске заједнице за послове запошљавања Херцег-Нови, која обухвата територије општина Херцег-Нови, Котор, Будва и Тиват, сагласили су се да ће се приликом пријема радника придржавати критеријума о приоритету при запошљавању утврђених овим Договором. Поред основног, установљени су социјално-економски и допунски критеријуми, по којима је уговорен приоритет у корист незапослених радника с територија ових општина. Намиме, као елемент саопштавања о приоритету при запошљавању утврђена је дужина чекања на евиденцији незапослених и редовног јављања Општинском заводу за запошљавање Херцег-Нови, односно испоставама у Котору, Тивту, и Будви (члан 7 и 8) а као елемент допунског критеријума настањеност кандидата на подручју ове заједнице, тј. да приоритет при запошљавању имају незапослени радници који стапају ближе мјесту рада (члан 9 и 10).

Основано се може поставити питање установности и законитости горе цитираних одредби овог Договора, јер су такве одредбе, којима су уговорени приоритети у корист кандидата с територија ових приморских општина у односу на друге кандидате, у супротности са Уставом, с обзиром на начело да је слободно радио мјесто под једнаким условима доступно сваком радном човјеку.

Очекује се да ће Скупштина општине Будва, као учесник овог Договора, на првој сједници покренути иницијативу за његову измену у циљу усклађивања спорних одредаба са Уставом или, пак, да ће код Уставног суда покренuti поступак ради оцење уставности овог самоуправног документа.

АКТУЕЛНА ТЕМА

СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА У ТУРИЗМУ

ТУРИЗАМ НАЗИВАЈУ ФЕНОМЕНОМ ДВАДЕСЕТОГ ВИЈЕКА. Ниједна друга активност није доживјела тако интензивни тренд развоја као што је то случај са туризмом. Нарочити интензитет у његовом кретању забиљежен је у посљедњим деценијама. Међународни туристички промет је у последњој деценији забиљежио просечни годишњи раст од 8%, док је туристичка потрошња биљежила годишње вриједности од око 28 милијарди долара.

Европа од укупног свјетског туристичког промета узима 75%, а планира се да у 1980. години оствари 30 милијарди долара туристичке потрошње.

Интересантно је напоменути да је раст туристичке активности, за неколико процењената већи од раста националног дохотка, друштвеног производа и других економских категорија.

Основни чиниоци који су утицали на овакву експанзију туристичке активности су, углавном, сlijedeћи: стално повећање нивоа животног стандарда, побољшање услова за туристичке миграције преко побољшања саобраћајних, смјештајних и других услова, изменјена на плану веће отворености грађана усљед смањења пасошних и царинских формалности, жеља за упознавањем других крајева и народа, посјета разним историјским споменицима и умјетничким вриједностима, путовања из чисте радозналости, мода „црне боје“, бježanje od урбаних и загађених средина, миграције изазване здравственим разлогима, индустријализација са свим манама које се само доноси и већи фонд слободног радног времена.

Побројани фактори, ако би се узели и посебно, има-

ју толику тежину да би се туризам могао заснивати на сваком од њих појединачно. Туризам и туристички захтјеви сваким даном све више превазилазе одлике и карактеристике класичног угоститељског туризма и он, пре лазећи у индустријски, постаје све више хомогена и комплексна целина више дјелатности и активности које, на специфичан начин, налазе примјену у туристичком привређивању.

Туризам сваким даном све више осјећа потребу да се у његовој активности укључе различити стручни профили. Ту, прије свега, мислим на добре хотелијере, економисте, архитекте, саобраћајне стручњаке, организаторе, аниматоре „слободног одморског времена“. Једна од значајних новина савременог туризма садржана је у сталним захтјевима за бољом, разноврснијем диверзификацијом и квалитетнијом услугом.

Смањена потреба за физичким кретањем и напрезањем у раду, уз повећање психичких напора, тражи потребу психо-физичког растерећења у данима одмора. Поред убичајнеог начина провођења одмора, који се састоји у шетњи, купању, посјећивању културно-историјских споменика, провођењу времена у лежању и сједењу, у ресторану, бару, на плажи, данашњи туриста, у циљу потпуне психо-физичке рекреације, треба, као један од основних садржаја, да се укључи у активан одмор преко спортске рекреације.

Ево, у чему се огледају основни разлоги и шта све људе оријентише и упућује да преко спортске активности рекреирају себе, враћају снагу и поново успостављају поремећену психо-физичку равнотежу:

а) Активни одмор, који се састоји од издашних кретања и тјелесних оптерећења треба да надокнади негативности које човјеку доноси цивилизација и индустријализација.

б) За вријеме годишњег одмора треба се што више „удаљити“ од професионалних преокупација и настојати да вријеме одмора буде искоришћено са што више активног садржаја.

в) Економски ефекти, које посредно и непосредно доноси добра организација туристичког живота, такви су да заслужују и далеко већа улагања од оних која су стварно потребна за објекте спортско-рекреативног туризма.

Висока школа за физичку културу у Загребу испитивају је жеље туриста за активним одмором средствима спортске рекреације. Анкетни подаци показали су да 96% учесника сматра као веома нужно укључивање спортске рекреације у комплекс туристичке понуде, док 75,6% сматра такве услуге пресудним фактором код избора мјesta за провођење годишњег одмора. Једна тренина гостију поново се враћа тамо где је било услова за спортску рекреацију за вријеме одмора.

Базен у Светом Стефану

Проценат од 46,9% узимају они којима је основни мотив доласка жеља за игром и кретањем, 30% да су већ створили одређене навике у мјесту из којег долазе, 10,9% је изјавило да им тај одмор знатно користи здрављу, док 9,4% није знало како да упразни слободно вријеме и досаду.

Које би то активности могле да значајно употребе комплекс туристичке понуде и утичу на бољу валоризованост подручја (на добијање што већих посредних и непосредних ефеката), довеле што више гостију, што боље и садржајније рекреирали учеснике и донијеле што боље и повољније економске резултате?

Спортска рекреација, коју туристи могу користити као средство активног одмора, а везана је за воду, садржана је у сlijedećim активностима: скијање на води, веслање, разне водне и подводне активности (игра лоптом у води, скакање преко даске и tobogana, бицикл по води, скија за ходање по води, чамци итд.). Од активности на отвореном простору могу се поменути мини голф, тенис, одбојка, мали фудбал, кошарка, бадминтон, крекет и разне игре за дјецу.

Покривени простори са организованим спортском рекреацијом постaju неопходност за вријеме лошег времена, у ранијој и каснијој сезони, као и у зимском периоду. Добра организација

спорско-рекреативне активности у поменутом периоду компензира и надокнадује смањену могућност купања и сунчаша, тих, углавном, основних разлога туристичких миграција.

Најважније је да се све ове активности интерполирају тамо где је оријентација сунчаша и купања да би се, истовремено, покрило што више активности и мотива туристичког кретања.

Наше приморје веома је сиромашно објектима за спортску рекреацију. Има основних организација удруженог рада које не посједују, чак, ни један објекат који би могао да допринесе спортској активности гостију. Већина локација има највише појединачни садржаји "намијењен спорту" активности.

И површина представа о значају спортских објеката за обогаћивање садржаја туристичке понуде, као и ефеката који би се могли очекивати од добре организације спортске активности (где је некада потребно обезбиједити само почетну иницијативу) намеће потребу максималног ангажовања свих чинилаца како би се садржај и спортске активности у туризму што више обогатили. Објекти спортске рекреације, да поновимо, не само што обогаћују квалитет туристичке понуде, него пружају и могућност за добијање значајних посредних и непосредних економских ефеката.

Р. Вукчевић

Будванска играчица — атрактиван експонат

Скулптура и њен аутор

или два, а највише по неколико дана.

Бригу око одржавања ове несвакидашње скулптуре преузео је на себе њен аутор Алексић, који сваке године, без паре и динара, воском растопљеним у бензину конзервира овај несвакидашњи рад. Он је недавно, седми пут по реду, био гост Будве. Како нам је изјавио, жели да „Будванску играчицу“ заштити

ти од ерозије, а ту бригу не жељи ником другом да препусти. Треба истаћи да он сам сноси све трошкове око одржавања ове скулптуре, свакодневне мете фотокамера многобројних домаћих и страних туриста.

У разговору, Алексић нам је изјавио: „Сваке године редовно долазим у Будву да бих заштити своју „Бронзану кћерку“ и коју сам, као и сваки стваралац у својој дјело, заљубљен, а поготово што је она једна од најпознатијих скулптура на овом дијелу Јадрана. Желио сам да она не буде усамљена, па сам предложио да се на излазу из Старог града — где се сусрећу људи из свих земаља, свих градова и свих годишта — постави скулптура „Сусрет“ која је најпознатија, тамо стајала свега неколико дана. Жао ми је што се то догодило, јер се радио о дјелу које је било изложен у Фиренци, где је од стране великог броја посјетилаца запажено као изванредан експонат.“

У жељи да и ово дјело постане воленом граду, Алексић није хтио да своје „Сусрете“ прода у Фиренци, већ је тај рад био најмијенио Будви. На његову жељу тај предлог умјетнику није нашао на разумijевanje.

В. Ракочевић

НАШ ПОЗНАТИ АКАДЕМСКИ ВАЈАР, Београђанин Градимир Алексић поклонио је, прије неколико година, једну од својих најпознатијих скулптура — „Будванску играчицу“ — будућој будванској галерији. Овај изванредни експонат изложен је надомак Будве и пада у око свим туристима који сабаја, на крају сезоне, посетеје „метрополу црногорског туризма“ и задрже се у њој са

ПРОГРАМ ПРОСЛАВЕ

Низ акција које је иницирао Одбор за прославу 30 година ослобођења Будве, Св. Стефана и Петровца биће урађено до 22. новембра, када ће се одржати више културних, спортских и других манифестија.

Програм прославе садржи 34 тачке. Између осталог, предвиђа се уређење просторија око споменика палим борцима, а на дан ослобођења Јадрана полагање цвијећа од стране пионира и извиђача, затим уређење и украсавање Будве, Св. Стефана и Петровца. Истакнути првоборци овог краја одржавају предавања у

школама. Предвиђено је приказивање домаћих ратних филмова „Сутјеске“, „Неретве“, „Козаре“, „Ужице Републике“. Представници друштвено-политичких организација посјетиће мајке палих бораца и уручити им пригодне поклоне.

На дан ослобођења у Будви ће бити постављен камен темељац за тржни центар и дјечје обданиште.

Културни центар припрема изложбу „30 година развоја општине Будва“, која ће бити отворена 22. новембра.

Станко Паповић

МАСЛИНАРСТВО — ЗАПОСТАВЉЕНА ГРАНА ПРИВРЕЂИВАЊА

ОД 540.000 СТАБАЛА МАСЛИНА, колико се претпоставља да их има на Црногорском приморју, према једној скоро прављеној анализи, око 50.000 налази се на подручју наше општине. Маслине су старе од 100—500 година, с просечним старожицем између 250—300 година.

Истакнимо одмах да је за последњих десетак година фонд маслина на овом терену у сталном опадању. Тако је у периоду од 1961 до 1974. година он у Будви мањи за 10.000 стабала. Томе је узрок, прије свега, друштвена и појединачна пецирига за ову важну културу, која у структуре исхране игра итекако значајну улогу. Наравно, брз развој туристичко-угоститељске привреде имао је, такође, утицаја на то да се гајење маслина запусти и замијени радом у угоститељским организацијама и бављењем туризмом уопште. Напоменимо и то да је због изградње инфраструктурних и других објеката, као и непримјењива-

ња минимума агротехничких мјера фонд маслина морао знатно да страда. Овакво стање маслина узроковано је и тиме, што ни један пропис не регулише заштиту масилна.

Ускоро ће делегати Скупштине општине расправљати о овом проблему. Сматра се да је крајње вријеме да се предузму одређене мјере за заштиту маслина. Неопходно је, зато, донијети конкретну одлуку, којом ће се, у првом реду, спријечити даље уништавање маслина „по било ком основу“ а затим формирати или од постојећих неки орган задужити да се бави овим питањем. Разумије се да то не би требало да буде све. Потребно је предузимати агротехничке и друге мјере на одржавању маслина, као и чинити кораке на њиховом континуираном обновљању.

За све ово треба издвојити знатна средства, јер другачије гледање од досадашњег на одржавање и узгој маслина претпоставља и коришће-

ње свих савремених агротехничких мјера за ову врсту дјелатности.

Јасно је да маслине не треба сматрати само као украсно, декоративно дрвеће, већ их је пунажно најприје користити за производњу уља. Треба учинити све да постројења за прераду маслина у Светом Стефану, за чију је набавку — нагласимо и то — својевремено заједница уложила знатна средства, почнујући да се користе, односно да прerađuju маслине. Ова уљара је таквог капацитета да би могла да задовољи потребе свих производа маслина с подручја општине. Но, поред ове, постоји још неколико млинова за прераду маслина, који се, као и уљара у Светом Стефану, не користе.

На маслинарство се мора гледати као на важну привредну грану, која, унапријеђена и стручно вођена, треба да допринесе општем развијању овог краја.

М. П.

КОНКУРС ЗА ИЗБОР АМБЛЕМА И ПОВЕЉЕ

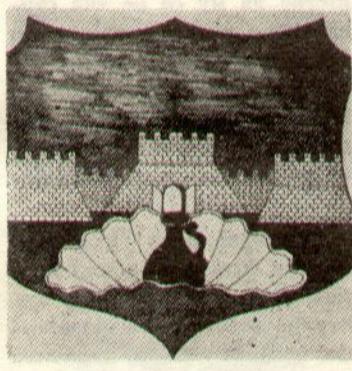
БЕЗ ПРВЕ НАГРАДЕ

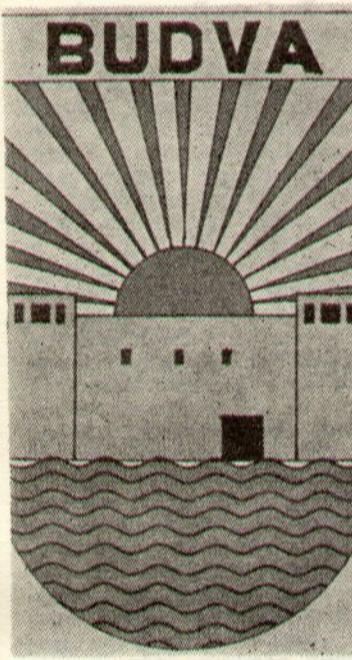
„БДВ“

Милутин Радуловић и Драгоман Војводић, оба из Будве, „Лео“, чији је аутор Петар Томић из Панчева, и „Јесен 74“, чији је аутор Миодраг Михајловић из Београда. Избор амблема извршиле су између два награђена рада, и то тек када њихови аутори извршиле одређене корекције у смислу примједби жирија.

Прва награда у износу од 3.000 динара за Повељу почасног грађанина општине Будва додијељена је раду под шифром „72549“, чији је аутор Стеван Лукетић, и то радовима под шифрама „72549“, чији је аутор Стеван Лукетић, и „БДВ“, чији је аутор Петар Чимбур, оба из Загреба. Одлучено је да се преостала три раније одабрана рјешења откупе са по 1.000 динара, и то радовима под шифрама „Три стара града“, чији су аутори наши суграђани

„Три стара града“

„Лео“

„Афродита III“, чији је аутор Михајло Милenković из Београда, док је рад под шифром „Јесен 74“, чији је аутор Миодраг Михајловић, из Београда откупљен за износ 5.00 динара.

Више пажње на друмовима

Пошто је већ прошао мјесец дана од примјене новог закона о саобраћају, посјетили смо Станицу саобраћајне милиције у Будви, чији припадници регулишу саобраћај на читавом Црногорском приморју.

— Могу одмах да вам кажем да се стање поправило — дочекао нас је Милenko Бељкаш, командир Станице. — Мање има интервенција него што је то случај на сјеверу Републике, што је, вјероватно, посљедица веће образривости возача. Чини ми се да је на подручју од Улциња до Дебелог Јадра мање прекршаја, односно да је нови закон „опоменуо“ возаче.

За 24 дана октобра мјесеца одузето је само седам возачких дозвола. Обично су узроци претицања на затвореној кривини, неисправни уређаји за кочење и вожња уз „коузумирање“ алкохола. Али, кад су у питању новчане казне, саобраћајци су били ригорознији. За исти период 360 лица је казњено новчаном казном од 50—100 динара.

Поднешена је и 81 пријава за покретање поступка против возача и власника возила.

Ипак, за 24 дана било је петнаест саобраћајних незгода. Три лица изгубила су животе, тројица су теже, а једно лакше повријеђено. Причињена је и знатна материјална штета.

— Узрок удесима је и веома лоше вријеме које влада на Црногорском приморју — каже Бељкаш. — Међутим, још има нешто, брзе вожње, претицања на пуној линији, непоштовања пјешачких прелаза. Ништа се, паравно, не постиже преко ноћи.

Што посебно охрабрује, истичу у Станици милиције, јесте мање пијаних на друмовима. Пред кафанама се ријетко сређују аутомобили, поготово теретни. А, сјетимо се, прије кратког времена они су били главни гости. Тада је било и више удеса.

Г.

ИЗ СЛЕНКЕ НА СВИЈЕТЉО

Уређује: Димитрије ЈОВОВИЋ ДИПЛОМА

Диплома појединцима служи као параван за сакривање нерада и незнанија, али им то не смета да овај параван искористе као одсјочну даску приликом утврђивања висине њиховог личног дохотка.

РЕСАВСКА ШКОЛА

Познато је да се до најкраја нормативних аката долази често захваљујући такозваној „ресавској школи“, уз обилату коришћење туђег искуства. До недавно је, међутим, било непознато да се израда најкраја оваквих аката плаћала на будванској ријвијери и по десетак милиона стarih динара!

СЛИЧНОСТ

Да би се одлука самоправно донијела потребан је кворум, или због сличности ријечи „кворум“ и „форум“ понекад се дешава да се такве одлуке, уместо преко кворума, доносе преко форума.

САМОУВЈЕРЕНОСТ

Једни су убијењени да су њихови предлози најпаметнији, други да су најзаслужнији за развој туризма на овој ривијери, а трећи да је њихово мишљење став већине. Нема замјерке оваквом њиховом самоувјерењу, већ само „пријатељском убеђивању“ да овакво самоувјерење постане наше увјеђење.

ОБРАТНО

Многи сматрају да оваја рубрика уноси „злу крв“ и да треба да се уgasи. Уколико се то деси изненада да изнесемо наше мишљење благовремено: ради се о читаоцима које би оваја рубрика задовојила када би њена садржина одговарала називу „СА СВИЈЕТЉА У СЛЕНКУ“.

ОДЛИВАЊЕ

Са конституисањем основних организација у друштвенног рада без својства правног лица мало се што на боље окренуло.

„Ракија“ и даље отиче за центре, а онима који су је произвели остаје право да „троп“ самостално дијеле.

ЧЛНАРИНА

Када би се чланство у Социјалистичком савезу доказивало чланском књижом и потврdom о уплати члана, мало би који грађанин ове комуне то могао обезбиједити.

Очито је да средства од члана, као допунски извор прихода, нијесу потребна, јер су додијелене дотације из буџета довољне.

ЗИМНИЦА

Општинско синдикално вijeće предузима изјесне кораке око обезбеђења зимнице.

Надамо се да ће акција уродити плодом, али, из бојазни, подсећамо да су и раније „мјере“ започињале увијек прије избора по синдикалним појдружницама, након чега се активност постепено га сила.

СКРОМНОСТ

Наши омладини делегати на Конгресу нијесу учествовали у дискусији, а у изјавама „Приморским новинама“ прије Конгреса причали су о чему би дискутовали, па су ћутали ваљда из разлога да би се њихова „дискусија“ могла протумачити као понављање!

МАЈЕ ШАНСЕ

Управни одбор Фонда за стипендирање ученика и студената одлучио је да стипендистима — одличним ученицима и студентима исплаћује награде у висини једномесечне стипендије. Ако се појутру дан познаје, мали су изгледи да ће планирана средства за ове награде бити утрошена.

Јубилеј Стефана Митрова Љубише

МОТИВИ И ЛИКОВИ У КЊИЖЕВНОМ ДЈЕЛУ

ЉУБИША је КЊИЖЕВНИ РАД започео поезијом. У својим раним годинама и под утицајем италијанских пјесника она је највише и одговарала његовом књижевном стваралаштву. Он је мислио да ће помоћу ње најбоље изразити своја патриотска осјећања. У доба када се угушивао сваки знац националне културе и свијести и када је увидио „грдни расап што се по штампи чини лијепим нашим језиком“, њему је, како сам признаје, „ерце пукло од бола, па се да нешто напише као неки просвјед противу таквог расапа“. Прво су му били преводи из Хорација, Ариоста и Дантеа, да би тиме показао љепоту и богатство материјног језика, на коме могу да се изразе и велики европски писци. Из патриотских побуда, и под утицајем италијанских пјесника, Љубиша је, у духу наше народне поезије, написао у десетерицу и први свој оригинални рад, спјев „Бој на Вису“, у коме је опјевао јуначка подвиг далматинских морнара у аустријској флоти над италијанском у вишкој поморској бици 1866. године. Иако су све ове творевине карактеристичне за Љубишу као патриоту и политичара, one нијесу одговарале његовој умјетничкој природи и незннатне су књижевне вриједности, што је и пјесник сам убрзо увидео. За епикон он је сматрао да се „код првобитних народа даје боље развити стиховима неголи прозом и да је дошло већ вријеме да се том првобитношћу опростимо, јер она тежи да нас остваре у повојним држкама“. Стога је напустио књижевне вриједности, што је и пјесник сам убрзо увидео. За епикон он је сматрао да се „код првобитних народа даје боље развити стиховима неголи прозом и да је дошло већ вријеме да се том првобитношћу опростимо, јер она тежи да нас остваре у повојним држкама“. Стога је напустио књижевне вриједности, што је и пјесник сам убрзо увидео. За епикон он је сматрао да се „код првобитних народа даје боље развити стиховима неголи прозом и да је дошло већ вријеме да се том првобитношћу опростимо, јер она тежи да нас остваре у повојним држкама“. Стога је напустио књижевне вриједности, што је и пјесник сам убрзо увидео.

ПУНЕ, РАЗВИЛЕНЕ И ЦЕЛОВИТЕ ЛИЧНОСТИ

ПРИПОВЈЕТКА је БИЛА права Љубишина умјетничка вакансија. Са првом коју је написао, „Шћепаком Малим“, чији је предметисти као и у Његошевој истоименој драми, он је показао све особичне и квалитетне свога књижевног рада. Грађу је узимао са живота извора, из народног предања, „онако како је сам чуо и упитао од старијих људи“. У предговору првог издања збирке „Приповјетки црногорске и приморске“ он је истакао да му је „новом радијом најмјера била да очува неколико знаменитијих догађаја своје отаџбине, а узгред да опише најчешће живљања, мишљења, разговора, напокона вранине и пороке свога земљака“ и „све то да преда потомству“ да не би пало у заборав. Љубиша је обично скупљао народна предања, слушао казивала најединаца, дописивао се с њима и набављао материјал до најмањих појединости. То је био љубов књижевним проседе који је примјењивао у читавом свом приповједачком раду. У томе он је пошао трагом Вука Каракића, само у знатно ужем кругу и опсегу, на подручју приморско-црногорском, и свог ужег земљака и пријатеља Вука Врчевића, који је био један од најреновинских наших скупљача народног умјетничког блага. На ова два страска проучаваоца нашег народног живота Љубиша се угледао у своју књижевну оријентацију и скупљању грађе, али у њеној обради и духовном обликовању, он је имао као пример пјесника Његоша, творца најлепших националних и херојско-етничких ликових.

Свјет који је Љубишасликао био је патријархалистичких врлина, какав је изгледао у једном друштвено-историјском моменту, у свим обличима и видовима. То је доба када су Паштровићи са осталим сусједством послије пада зетске државе биле изложене тешкој историјској судбини. Приклишенити као у скрипцију између Турака и Млечића, „змаја и лава“, и у непrekidnoj борби с њима, да би очували своје „старе слобоштине“, своју аутономију, они су одбили сваки спљивни утицај и новину, изоловали се од свега што је долазило са стране, окретали се према прошlosti, прихvatали традицију, богатили је и развијали до пуне мјере и висине једне културе. Тако је постала једна плодна и развијена народна, фолклорна књижевност, која је чувала старе облике и мотиве, обновљала их и подражавала, биљежила нове догађаје и промјене у племenu и одговарала његовим потребама и функцијама. У доба Вукових идеја и нашег нацио-

налног препорода народне умотворине су највише и цијеније, јер су садржавале најчистији и разн народне душе, његову етничку и духовну свјежину. Њих је Љубиша највише и завојио и у њима видio најpoузданiji основу за изградњу наше националне културе и најjaче оруђе у борби против түбјинштице. Од њих је он и полазио у стварању свога књижевног рада. Из предања, вјеровања, обичаја и другог богатог фолклора он је узимао грађу и сликао događaje и ljudje koje је užidozao načinjenje do herojske i etničke veličine.

Љунаци Љубишини су храбри, високо морални и племеници. То су путе, развијене и цјelovite lичnosti. Надахнут јунаштвом, one су посвртаване и увијек спремне да почину за чист и слободу свога племena. У патријархалном свјету изgrađenim se uzašavaju duh i karakter, љунak i čovjek u svojoj plemeni, i snaži. Љубиша je најviše slikao takve ljkove — nećeobične, heroje i dobrovratore, koji su pravi predstavnici Pashtrovića i njegovih slijedja. Kaošan Maćedonović je neustrašiv, hrabar i veliki rođak koji „prima za čast“ da se uime svojih plemenika bori protiv đurđevog odmetnika, Furjanu. Жали сако што није у патријархалном свјету изgrađenim se uzašavaju duh i karakter, љунak i čovjek u svojoj plemeni, i snaži. Љубиша je најviše slikao takve ljkove — nećeobične, heroje i dobrovratore, koji su pravi predstavnici Pashtrovića i njegovih slijedja. Kaošan Maćedonović je neustrašiv, hrabar i veliki rođak koji „prima za čest“ da se uime svojih plemenika bori protiv đurđevog odmetnika, Furjanu. Жали сако што није у патријархалном свјету изgrađenim se uzašavaju duh i karakter, љунak i čovjek u svojoj plemeni, i snaži. Љубиша je најviše slikao takve ljkove — nećeobične, heroje i dobrovratore, koji su pravi predstavnici Pashtrovića i njegovih slijedja. Kaošan Maćedonović je neustrašiv, hrabar i veliki rođak koji „prima za čest“ da se uime svojih plemenika bori protiv đurđevog odmetnika, Furjanu.

„НЕ ИЗГУВИТЕ СВИЈЕСТ СВОГА ПЛЕМENA...“

Историјску слику Паштровића и његових сусједа, исплетену из романтике и стварности, Љубиша је дао у личности његовог посљедњег кнеза, витешког и племениног Стевана Штиљановића („Скочидевојка“). Кроз лик овог врлога, „мудрог и разборитог“ човјека „јуначког срца и мирне“ природе, који као да је једино живио за добро свог племена, он је умногом и себе при

ПИШЕ:

Др Саво Вукмановић

зи паси под шатор да га разпори. Не успјевши у томе, пада „жртвом зависти и пријекора“. У Андровићу Љубиша је приказао Паштровића као срчаног, виолентног, честољубивог и поносног рођуба који се жртвује за општенародну ствар. Његов живот, истовремено, илуструје и историјску борбу пријемских племена која су се самопријеморно борила на двије стране, с Млечићима и Турцима.

Љубишини јунаци су изданци једне посебне друштвене заједнице која носи у себи многа завјештања прошlosti. Сви они живе духом свога племена; сви су високо човјечни и морални што је наслеђе патријархалне културе и живе националне свијести. Гргура Милошева, да не би пао у гријех и издао патријарха Бркића, који се од Турака склонио код Црногорца, спасила је „урођена ћуд јуначког поштења“ и морала. Наговорен од млечачких сарадника, он се био поколебао и пристао на издајство. Постићен и услед гриже свијести, која га је стражарског мучила и доводila до лудила, он је убрзо тражио покајање и исповјест. Његови племеници, да би ублажили срамоту, коју су схватали и као своју, одлучују да преступници, „спрже у луčevu bачvi i da њegov prah ovuiju na četiri vjetra da mu se ne zna strvi“. Још су ријешили да га не помињу „ni živa ni mrtva“ као да се није ни рађао, нити да се његово име „pišće među mrćima u čituli“ („Продаја патријаре Бркића“).

Патријархално схватање морала Љубиша је још најjaче изнио кроз сликање културно заосталог и сујевјерног свјета у Боки, нарочито кроз доживљаје непросвијеног и примитивног, али врло поштеног Мијата, простодушног и постојаног сељака из Грбља, кога злочести Млечићи настоје да искористе у својим пакленим намјерама против православних калуђера на Превлаци. У борби против коварних

Млечића и њихових паклених замака, Љубиша приказује наше људе као храбре, морално снажне и борбене. Али, исто тако, он их је давао и у борби против сурвих и дивљих Турака којима су се тешко светили за учињене неправде и злочине. Стари Спасоје Лекић, виђени и храбри Црногорца, свети и аустријске изасланнике, које су Турци из заједнице поубијали, а који су били одсјели у његовом дому и који су имали да преговарају и успоставе савез између скадарског паше Бушатлије и „Бесара и Москова“. Он се плашио „опаког свјетa“ да му не рекне да је „врх њих примро мит“ и „тобож погазио вјеру и гостопримство“, што би „волији да види плам наврх своје куће неголи да остави постомству срамно име“. „Ко у поштењу умре — каже он — тај је за вазda жив“ („Горде, или како Црногорка Љубић“). Поп Раде Андровић у подврзима и јунашtvu prema Turcima naјdalje je otisao. Oklevetaan od Mлечića da je „u tajnim darovima“ s Mahmut-pašom Bушатlijom, on, poput kocovskog herroja Miloša Obilića, odla-

ријеч и сачувала образ, она се радије баца у море него да се дозволи насиљном отимању и удадби („Скочидевојка“).

СЛИКОВИТО, ЖИВО, ИЗВОРНО, СУГЕСТИВНО

Два изразита уобличена лица патријархалног морала и схватања су Паштровић Вука и Шћепац — убица и отац убијеног („Крај“). Њихове душевне муке, једног због убиства, које је учинио у пакlenosti и тиме изгубио и отаџбину, а другог у тражењу можности освете, и, на крају, њихово измирење, Љубиша је психолошки и драмски приказао и извео до висине Шекспирових јунаца. У Вукшу, убици, који је с породicom, женом и шесторо деце, „протjeran u tursko“, где је „у скриванju и сржном страдањu“ изложен подмићивању и наговору Арбанаса на издајство, он је приказао и патријарх и честитог племеника који је радији да се „утопи и назове са моћицом него браћком издајицом“. У очајању, да би бар укро поштењу и „сајту“ и „изгубио образ, једини добро које му је остало“ и да би својој деци „отворио пут да опет буду Паштровићи“, Вука се предаје Шћепцу да га убије. Али, уместо освете, Шћепац, побуђен милосрђем и братом, заборавља на сина, опрашта крвнику и, чак, га прима за кума. Овом приповјетком Љубиша је описао један племенити обичај свога краја и истакао доброту и човјечност земљака који су се одувијек агонски такмичили у врлицима.

Љубиша је стварао снажне личности и индивидуе, који се високо морални и хумани идеји и народни схватања. У овоме он се угледао и на Његошу, нашег највећег националног пјесника и сликара витешког живота Црногорца. Његов Вук Дочевић, личност са двора Ивана Црнојевића, умногом подсећа на Драшка Поповића из „Горског вијенца“, савременика властите Данила Петровића. Ове днеље личности имају доста сличних особина које им доноси блиска средина и критички доживљаји страног свijeta. Али, они се још више разликују као јунаци једне шаљиве и духовите пучке приче и једне херојске епске творевине, Дојчевић — народни мудрац, дипломата, предређања и шаљивчина — човјек је веселог, комичног и, истовремено, сироговог и драстичног хумористичког дуга. Он је, као и људи из његовог краја, сачувава ведрику и виталност духа Јужњачког темперамента, али понекад је и злурад, пакостан и завидљив. Кроз њега је Љубиша износио и једну посебну цртву карактера људи свога поднебља. Хумор је за њега био топло и њежно осjećanje и врста доброчудне персифлаже да се кроз романтичне и реалистичке ситуације открију лице и начинја стварима и појавама.

Љубиша је преко ликова и дожађаја приказивао читав један свijet оригиналног и интересантног друштвеног живота, који је, несачак и нетакнут цивилизацијом. Сликовито и живо он је описивао све његове облике, гејзе, свадбу, отмицу đevojaka, крађu, свадбу, казне преступника, крвне распре и мирења, убиства, освету, сужење добрих људи, у чemu је и сам учествовао као „оглашени члан племена“. Тиме је он приказивао и духовни живот својих личности, њихове предрасуде, сујевјерje, схватања морала, описивао патријархални положај жене, њен однос према мушкарци и њиховој заједничкој кућној заједници. Све је ово дато извorno, сугестивно и врло импресивно као слика, стил и израз једног дијела наше народе у његовом историјском развоју. У томе погледу за Љубишу је с правом речено да представља „врло добру допуну рада Вука Каракића“.

КОРИСНА ИНИЦИЈАТИВА

ОСНОВАЊЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ОДМАРАЛИШТА

У развијену, туристичко-угоститељске привреде уопште, посебно на подручју општине Будва, радничка и друга одмаралишта одиграла су значајну улогу. Познаваоци туризма тврде да су она пионири развоја туризма код нас и да су умногоме допринајела туристичкој афирмацији ове ривијере.

Према званичним подацима, на подручју Будве у 1973. години радило је 31 одмаралиште, од чега 21 радничко, девет дјечих и омладинских и једно климатско (љечилиште). Подаци, даље, говоре да су у 1973. години смјештајни капацитети ових одмаралишта износили 2.057 соба са 5.771 лежајем, а број посјетилаца који су користили ове капаците износио је 46.240 са 502.196 остварених ноћивања. У укупном броју посјетилаца домаћи гости учествују са 47%, а у укупном броју ноћивања са 52%. Или: овај податак — у радничким одмаралиштима боравило је 28.753 посјетилаца, односно 64% од укупног броја посјетилаца у одмаралиштима и љечилиштима. Број остварених ноћивања у овим одмаралиштима износио је 313.859 или 62 одсто. Интересантно је истаћи да у укупној туристичко-угоститељској понуди комерцијално угоститељство учествује са 25%, одмаралишта са 23%, док остало отпада на смјештајне капацете у камповима и домаћој радиности.

Увидом у пословање ових одмаралишта запажа се да постоји ниска искоришћеност њихових капацитета, јер сами оснивачи нијесу заинтересовани за популаризацију карактера изван сезоне.

Поред видних резултата које су поједина одмаралишта постигла у основној намјени, као и у пословању у комерцијалном угоститељству, где су се показала на нивоу савремених угоститељских радних организација, постоји, наравно, и један број оних која раде у лошим смјештајним, хигијенско-техничким и другим условима, без одговарајућих кадрова, што све резултира лошом услугом. Али, и поред тога — и таква каква су — она се, у већини случајева баве комерцијалним угоститељством!

Чињеница је да су одмаралишта, без обзира на њихов статус и организацију, кад се ради о формирању економских цијена пансионских услуга, у повољнијем положају од основних организација удрженог рада у комерцијалном угоститељству, пошто она не плаћају ануитете већ оснивач, док се амортизација обрачунава само за период пословања, а то је највише три мјесеца. Све остало разне оправке, адаптације, реконструкције, проширење капацитета и набавка опреме спада, такође, "у дому" оснивача. Додјамо овоме да су у неким одмаралиштима стални радници на списку за личне дохотке код оснивача и да сезонску радну снагу често плаћају из "пазара". За разлику од комерцијалног угоститељства, у одмаралиштима сви побројани елементи не улазе у калкулацију цијене пансионских услуга, те, према томе, она и није економска. Ради тога се, с правом, говори о повлашћеном положају одмаралишта и њиховој нело-

жалној конкуренцији у односу на комерцијално угоститељство.

Постоји још низ отворених питања, како је то речено у материјалима, који су презентирани делегатима Скупштине општине, на реализацији оснивачи — одмаралишта — Скупштина општине. Има, наиме, одмаралишта која се још нијесу конституисала као основне организације удрженог рада, па, сајмим тим, послују противставно. Очигледно је да се скоро сва одмаралишта мало ангажују, изbjегавајући директно учешће у изградњи и одржавању комуналне инфраструктуре у општини. Не уплаћују се редовни доприноси општини за запослено особље, које је на списку за личне дохотке код оснивача; не врши се прописана уплата општини пореза на промет алкохолних пића, боравишне таксе, док један број одмаралишта незаконито послује уз готовинско плаќање, што нарочито отежава финансијску контролу.

Да би се ускладили заједнички интереси, програмирају даљег развоја одмаралишта, као и ријешило питање кадровске политике путем планирања и школовања кадрова, уз заједничко решавање туристичке пропаганде и реклами, Скупштина општине се залаже за формирање заједнице одмаралишта. Једна таква заједница, вјерује се, учинила би крај свим пословним и осталим слабостима, које су биле присутне у досадашњем пословању радничких и других одмаралишта на подручју ове општине. Тиме би се, истовремено, убрзao даљи развijак туристичко-угоститељске привреде овог краja.

М. П.

ЗАШТО ТАКО?

ШТА ДАНАС ФАМИЛИЈАРНОМ И ЗАПОСЛЕНОМ ГРАЂАНИНУ, с тим што и не мора да буде фамилијаран, значи стан и кров над главом, не треба много објашњавати. Можда се само треба присетити како смо се осјењали када смо први пут у рукама имали рјешење о стану. Испуњењем радошћу, осјењај гордости и благајенства... све је одједанпут било у нама.

Но, то је тренутак, а имати стан значи зидаше проблема један на други. Опремање, намјештање, дотјеривање, уљепшавање све то, временски и новчано, стаје и траје дуже. Одлично се старијих највиши у циљу стицања нових! Проблеми, али такви који могу и да годе, јер то постаје лична својина, доприноси удобнијем, јељешем и пријатијем животу.

Одржавање стана: својевrstan проблем. Добили сте нови стан и послије прве кипе констатујете: кров прокипава, бочни зид пропушта влагу, цијеви за воду већ су створиле двије велике флеke на зиду, струјомјер је неисправан!... Трчите у Комунално-занатско предузеће и у једном даху, узбуђени, саопштавате све то. Они вас саслушају без узбуђења, објасне да је грешка до другог, видјеће они то... Чекате недјељу — двије, па поново код „одговорног друга“. Опет је он на нивоу: миран, достојанствен. Савјетује да се не узбуђујете, да причекате. И тако, док вам се не досади, и док од свега не дигнете руке. Али, дигао је и он руке од вас.

Ускоро стипендије из општинског фонда

ПОСЛИJE ВИШЕ ОД ДВИЈЕ ГОДИНЕ будански ученици и студенти не, најзад, добити стипендије из општинског Фонда за стипендирање. Наиме,

скоро ће преко 60 ученика и студената с подручја комуне добити стипендију. Стипендији неће моћи бити чланови породица чији мјесечни приходи по члану домаћин-

ских колега. Висина стипендије кретаће се од 250 до 1000 динара, зависно од године школовања, као и од именог стања. Нешто већи износ стипендија предвиђени је за ученике који похађају школе за радничка занимања, како би се стимулисало изучавање заната. Одлучено је да стипендију не могу при мати ученици гимназија и други средњошколци који похађају школе у Бару, Тивту или Котору и сваког дана путују кућама.

Из Фонда ће годишње на име стипендирања иви преко 500.000 динара, а кадрови ће се стипендији зависно од потреба радних организација с подручја општине.

Пошто на подручју комуна постоји извјестан број организација које нијесу потписници Фонда (Дом здравља, Одељење унутрашњих послова, Одмаралиште „Праха“, Фабрика ацетилена у Буљарици, ПТТ, Електродистрибуција, филијале инвентационих банака Титоград и Котор и СДК) апелује се да то и оне ускоро ураде.

Одлични ученици и студенти чији пројекти оцјена износи осам, добијају специјалне новчане награде у висини једномесечне стипендије.

У знаку солидарности, из пет најсиромашњих општина Црне Горе биће стипендирано пет студената, односно ученика које предложе тамошња синдикална вијећа.

С. Г.

Гест солидарности

Утврђујући критерије и мјерила за додјелу стипендија, Фонд за стипендирање ученика и студената Скупштине општине Будва заузео је, у начелу, стак да стипендије не додјељује ученицима и студентима из других општина. Међутим, да се не би затворили у општинске границе, као и да би, и овом приликом, на дјелу доказали солидарност с неразвијеним и сиромашним општинама, Фонд је, на препоруку друштвено-политичког актива општине, донио одлуку да стипендира пет сиромашних студената из пет најнеразвијенијих општина наше Републике. Наиме, Фонд за стипендирање ученика и студената Скупштине општине Будва, упутиће Републичкој конференцији Савеза синдиката писмо и обавијестити је о овој одлуци, као и замолити да она одреди пет општина, односно, преко конференција синдиката тех општина, пет студената, који ће уживати стипендије општине Будва. Додјамо још и то да ће Фонд стипендији студенте до краја школовања, а од њих се неће захтјевати да, по завршетку студија, дођу у Будву, већ, напротив, предложи им се да остану у својој општини.

Ово је, заиста, лијеп гест, који треба поздравити и препоручити га другима, као конкретан пример солидарности.

П. М.

толико је времене прошло од када је друштвено-политички актив општине одлучио да ранији начин стипендирања не ваља и да га треба коријено мијењати. Ових дана је друштвено-политички актив општине разматрао критеријуме и у-

става прелазе 1200 динара. Израђена је скала о висини стипендији према којој је предвиђено да за исти разред или годину студија буде различит износ стипендија. Они, чији су приходи по члану домаћинства већи, имају мању стипендију од

ПЛОДНА СЕЗОНА ЦРНОГОРСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

На репертоару „Вукац Паштровић“

Као свој прилог и допринос прослави стопедесетогодишњице рођења Стефана Митрова Љубише, Црногорског народног позоришта ставило је на свој репертоар „Вукац Паштровић“, драматизацију приповјетке „Поп Андровић, нови Обилић“. Поред тога, ова кућа припрема још седам премијера које ће гледати и наша публика у Будви. На првом мјесту треба поменути „Огњиште“ Жарка Јовановића-Команића, савремену драму из црногорског живота. „Руна у небу“ наслов је ратне драме Јеврема Брковића, такође из црногорског живота. Љубомир Симовић је по мотивима и стојимене народне пјесме написао савремену драму „Хасанагиница“, а Радосав Дорић ра-

дио је текст за драму „Сарајевски атентат“ на основу аутентичних документа са сукњењем припадницима Младе Босне. Драматизација „Ратне среће“, најновијег романа Михаила Лалића, баве се нашим тлом и на неуобичајен начин демистификује стања и забивања која су се дешавала у прошлости Црне Горе. Илак, теме, идеје и мотиви, садржани у овом роману, тичу се менталитета Црногорца.

Од страних аутора заступљени су Тенеси Вилијамс с познатим дјелом „Стаклена менажерија“ и Максим Горки са „Малограничником“.

С. П.

НИЧИЈИ СТАНОВИ

Или: пријавите да вак у стаку, око стана, испред стана, на стапу... није нешто у реду. Добили сте обећање да ће доћи стручно лице. Чекате га, очекујете, пријељујете... Зaborавност, кажете ви. Опет облазите, мирни или изнервирани, свеједно. Дочекују вас, стаклошено и достојанствено, чак се може десити да буде покућени и кафом. Одговоре вак да то није у њигојој надлежности, већ да ствар треба пријавити санитарном, па ако је пресуди у вашу корист онда ће се нешто предузети. Спремите се у посету санитарном, чак сте повели рачуна да будете и пристојије обучени, јер није једноставно ићи у такву посету. Санитарни вас је саслушао, постављао питања и потпитања, да би вам послије једног сата, „пријатељског разговора“, саопштио да је то надлежност Јавне инспекције рада или Фонда за комуналну изградњу. Није његов проблем што вам пред стапом извиру фекалије септичке јаме из комшијука! Другови из Фонда не констатовати која је септичка ѡама у питану и предузете — нешто. Као сте све побројали обишли, стижете на — полазну тачку! Речено вак је: они убрајају станарину и обавезни су да се брину о грађи и вашем стану. Кажете да сте и ви тако нешто мислили и почнете — испочетка!

Ваше мишљење да је то његова обавеза прихватили су и „одговорни у Стамбеном“. Али, појавио се нови проблем. Већ пола године немају неку специјалну фарбу да утврде из које септичке јаме фекалије отичу. „Добијеје кроз петнаест дана“ — рекли су вам.

Фарба није стигла ни послије шест мјесеци. А ѡама, као свака друга, и даље отиче. Остало вам је да и ви промијеките „фарбу“ и да им у таквом стању кажете нешто што, иначе, не долију вашем друштвеном положају, стеченој образованој као суграђанику који редовно плаћа станарину да би „друг одговоран за станове“ на вријеме могао да прими мјесечни лични доходак.

Драгослав Новаковић

ЦРНОГОРСКА ФУДБАЛСКА ЛИГА

НОВИ УСПЈЕСИ „ПЕТРОВЦА“

Пошто је убедљиво савладао екипу „Забјела“ из Титограда, „Петровац“ је поново био домаћин. Сусрет с повратницима у лиги, екипом „Иванграда“, очекивао се с дужним респектом, који је трајао само до првог судијиног звиждака. Домаћини су, чврсто ријешени да побиједе, почели агресивно и већ у 11. минути агилни **Бранко Вукотић** затресао је мрежу голмана Бабовића. Он је то урадио и двадесет минута касније, да би, одмах иза тога, **Драган Ђаконовић** повећао на 3:0. Очекивала се катастрофа гостију, али се отишло на полувијеме са овим резултатом.

У другом дијелу игре преко **Батрића Марковића** смањили су на 3:2, да би **Саво Ратковић** повећао на 4:2. Млади **Нерадовић** смањио је

IN MEMORIAM

АНТОН УСАНОВИЋ-Тончи

У проријеђеним редовима бивших бораца Друге дalmatinske пролетерске ударне бригаде још једно место остало је празно: 25. октобра 1974. године, послије дуге и тешке болести којој није било лијека, у педесет и првој години живота умро је Антон Усановић-Тончи.

Као вриједан и пожртвован старијешина у ЈНА, а од прије неколико година као пензионер, Тончи је у нашој Будви, коју је волио као свој родни крај, провео дванаест година. Активан друштвено-политички радник, истицана се свуда у раду — у организацији Савеза комунистичког савеза, Савезу удружења бораца

стца, Социјалистичком савезу, Савезу удружења бораца Народно-ослободилачког рата и Удружењу резервних војних старјешина. На сваком мјесту служио је свима за пример: вршићима — како се не треба обазирати на године, а млађима — како да сваки дан, сваки тренутак испуње садржајем који ће значити корак напријед у властитом уздизању и крупан допринос општем напретку. И зато, јер је био такав да посљедњег свог даха, бол оних који су га вољели и поштовали утолико је већи. Савез који је био одан члан, и Мјесна организација Социјалистичког савеза на чијем се челу налазио, неће заборавити храброг бораца, добrog руководиоца и племениког човјека, који ће убудуће живјети у срцима својих другова.

ОБАВЈЕШТАВАМО ВАС ДА ЋЕ УСКОРО ИЗАЋИ ИЗ ШТАМПЕ КЊИГА

ЗЛАТНА ПРАВИЛА ЖИВОТА

Препоручујемо је свима онима, којима је близак свијет размиљања, јер је све, што је икада било створено перима великих мудраца, било посвећено човјеку с намјером да га научи како да живи поштено и мудро. Савjetujemo вам да књигу што прије наручити на адресу:

КУЛТУРНИ АТЕЉЕ СЛОВЕНИЈЕ, п. п. 179, 61001 ЉУВЉАНА.

Наруџбеница

Потписани (име и презиме)

Тачна адреса

Запослен код

Желим књигу на српском језику

хрватском језику

словеначком језику

Неопозиво наручујем књигу „Златна правила живота“.

Износ од 110. — оин платићу приликом испоруке (поузданем).

Износ:

Потпис:

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ ◇ Уређује редакцијски колегијум ◇ Главни и одговорни уредник Владимир Станишић ◇ Издавач: Културни центар Будва ◇ Адреса редакције: Културни центар „Приморске новине“, Будва Телефон: 82-241 ◇ Број жијро рачуна: 20710-3-1809 код СДК Будва ◇ Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње ◇ Претплатна: Годишња 36; за иностранство двоструко ◇ Рукописи се не враћају

Пехари са разних такмичења

ЈУБИЛЕЈ АУТО-МОТО ДРУШТВА

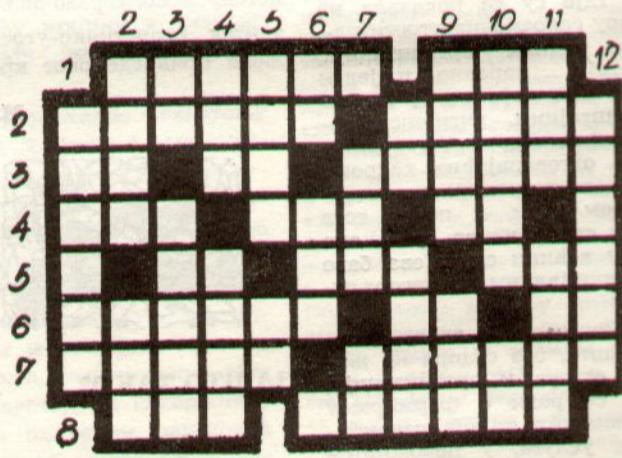
АУТО-МОТО ДРУШТВО ИЗ БУДВЕ прославило је ових дана двадесетогодишњицу рада. Тим поводом у хотелу „Интернационал“ одржана је свечана сједница на којој су евидентиране успомене из богате прошлости Друштва. Једно од најстаријих у земљи, оно је дало многе асове аутомобилског спорта. У витринама се чува велики број пехара са разних такмичења широм Црне Горе и Југославије.

Поднијет је извештај о трогодишњем раду. Услови под којима се сада ради веома су лоши, па је одлучено да се прије изради нових просторија за Друштво. Направљен је пројекат, али када је требало почети радове дошло је до непредвиђених тешкона. Ауто-мото савез Југославије запајао је у кризу, па се не могу обезбједити ни средства за довршење хотела „Дорал“ у Перазића долу.

Друштво солидно послује. У његовом саставу су ауто-сервис, затим новоосновани туринг-сервис и служба помоћи и информација. Туринг-сервис почео је с радом пролећеском, тако да аутомобилисти већ могу да користе услуге: прибављање међународне возачке дозволе, набавка бензинских бонова за инострство, зеленог картона за осигурање, како и обавезно осигуравање возила, продужење важности саобраћајне дозволе-регистрација возила, продужење возачке дозволе и путних исправа. У оквиру сервиса постоји и ауто-школа, која сада ради повремено.

С. Г.

Укрштене ријечи број 13

ВОДОРАВНО: 1) Трговачко предузеће из Будве — похвальна плејсма; 2) Планина у Црној Гори — мирис; 3) Иницијали и презимена нашег трагично преминулог кошаркашког репрезентатива — нота солимизације — крем за ципеле провинције; 4) Рјечна животиња — плајза на Црногорском приморју — предлог — самогласник; 5) Двадесет друго слово кирилице — два иста самогласника — племићка титула у Енглеској — бивши њемачки фудбалски репрезентатива; 6) Јеврејски писац, рођен у Њемачкој (Хехуда) — два самогласника — узвик нестриљења; 7) Вестидан, безочан човјек — бразилски фудбалски клуб; 8) Швајцарски легендарни јунак — надимак народног хероја Владимира Переира.

УСПРАВНО: 1) Село код Петровца; 2) Име првог команданта мјesta у ослобођеној Будви — легенда; 3) Врста коњског прибора — устаничко село на Црногорском приморју; 4) Географски појам — највећи јунак у Тројан-

ском рату, погинуо од Париса; 5) Један спортиста — першун; 6) Иницијали и презимена и имена аутора романа „На Дрини курија“ — Атлетски савез Југославије (скр.) — сугласник; 7) Шеснаесто слово кирилице — врста атмосферског талога — аутоизнака за Сарајево; 8) Самогласник и сугласник — шпански фудбалски клуб; 9) Град у Алжиру — стари Словен; 10) Новчана јединица неких земаља — аутоизнака за Тетово; 11) Марка аутомобила — баг љубави код старијих Римљана; 12) Врста ју-жног воћа.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РИЈЕЧИ БРОЈ 12

ВОДОРАВНО: 1) Уништа — кал; 2) Гранит — ривали; 3) Ра — ал — Зеани; 4) Ине — опа — ол — б; 5) В ММ — РОМ — аре; 6) Акорди — ли — ал; 7) Сенат — Веруша; 8) Јаз — сата-ра.

Стадимир Фатић